

Katarina Kosič Ficco

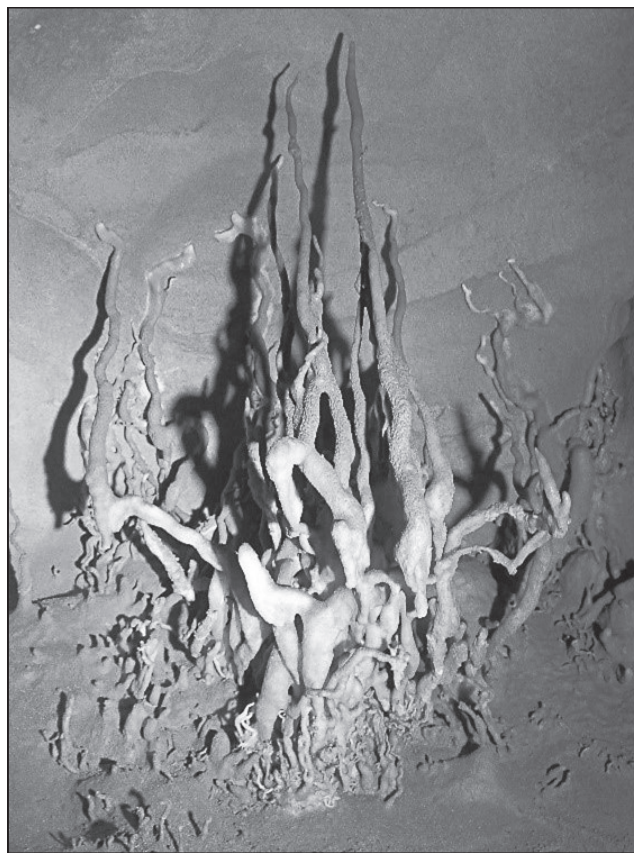
JAMARJENJE PO ZDRUŽENIH DRŽAVAH AMERIKE

Naše društvo občasno pošlje izvidnico na druge konce sveta, za boljšo predstavo o jamarskem razvoju in zbiranje tajnih podatkov o neodkritih tehnikah. Leta 2014 sva bila ta izvidnica Matija Perne in jaz, poslana sva bila čez veliko lužo v novi svet. No, lahko mu rečemo kar Združene Države Amerike (ZDA) in, če sem poštena, naju niso poslali, ampak sva imela to srečo, da sva pristala v Arkansasu – v raziskovalni skupini Matta Covingtona. Vendar se človek takoj boljše počuti, če ima predstavo poslanstva.

No, Matiji je uspelo priti nazaj v deželico na sončni strani Alp, jaz pa sem se ulovila na trnek ter ostala v deželi svobode in demokracije. Ta se pokaže predvsem pri meritvah, kot mi je v šali obrazložil Matt Covington: »V ZDA imaš lahko merilno lestvico v metrih in meriš v čevljih, saj smo vendar dežela svobode in demokracije.«

Sicer pa to ni prispevek o najinih življenjih ali politiki, ampak o jamah, torej začnimo.

Že ko sem prispela v ZDA, Arkansas, so me odpeljali v prvo luknjo, imenovano Chilly Bowl. Ko smo prispeli na lokacijo, nas je sprejel odgovorni za ključke od vhoda in začel z obrazložitvijo narave jame. Natančnega opisa si nisem zapomnila, v spominu pa so mi ostale omembe črnih kanjonov groze, zahtevnosti, previdnosti, nevarnosti in 100 čevljev globokega brezna. Glede na uvodne besede me je začela oblivati kurja polt. Koliko je čevelj metrov? Ali se podvoji in to pomeni, da je jama globoka 200 m? Kaj, če se potroji? Ali bom sploh zmožna tega jamarskega podviga? Vsa prestrašena sem se obrnila na Matijo in prejela pomirjeni: »Mislim, da boš zmogla.« Ne ravno potolažena, sem se pripravljala na veliki podvig, trije globoki vdih, umirjanje in prvi spust ... 18 m, ni panike. Prepenjanje, priprava na spust v neskončnost. Tri, dva, ena ... in bum! Po minuti in 13 m sem na dnu. »Kje se brezno nadaljuje?« vprašam, pripravljena na nove globine, in odgovor se glasi: »To je to.« Jaz si pa mislim: »Hm, očitno čevlji niso podvojeni, kaj šele potrojeni.« Kasneje sem seveda preverila, koliko je čevelj metrov in odkrila, da bi morala zadevo deliti s 3,2808. Mačji kašelj. Namesto »peklenskih« kanjonov nas je nato čakala prijetna, krasna jama, z veeeeeeeliko plazenja. In tako sem prejela prvo lekcijo: Američani radi pretiravajo, tako v opisih, orisih kot tudi v merah. In kot sem se naučila kasneje, noben kanjon ali rov v ZDA ni tako zastrahujoč kot prvotno srečanje z jezdenjem kavboja v Platonu. Vsaj do sedaj ga še nisem srečala.

Razlog za izlet v Chilly Bowl je bilo skeniranje (projekt, ki ga je s Kinect skenerjem izvajal Joe) formacije Snake Dance (ples kače) (Chilly Bowl, 2014; foto: Matija Perne).

Moja jamarijada se je nadaljevala v Virginiji. Še preden sem zapustila prečudovito družino Covingtonove raziskovalne skupine v Arkansasu, smo se odpravili v Omega, najdaljšo jamo v Virginiji in najglobljo jamo v vzhodnem delu ZDA. Ekspedicija je bila fantastična, ne zgolj zato, ker sem na njej spoznala mojega bodočega moža in jamarila z najboljšo in najzabavnejšo ekipo, ki bi si jo človek lahko zamislil – še posebej na drugem koncu sveta. Fascinantna je bila tudi sama narava ekspedicije. V načrtu je bila namreč izgradnja petih prelivov za merjenje pretoka v sami jami. Torej si lahko predstavljate, da je prvi del ekspedicije od nas zahteval vlačenje prekomernih količin cementa in gradbenega materiala v jamo, pa tudi občutljive opreme. Drugi del pa je zahteval gradbene spretnosti. Narava jame je precej bolj razgibana kot pri jamah v Arkansasu. Vhodno brezno, skozi katerega smo nosili opremo, meri 39 m. Jama se nato nadaljuje z ozkim, fosilnim, freatičnim rovom, v katerem je pesek, ki naredi plazenje nepredstavljivo udobno. Sicer so rov poimenovali Bronchial tubes, saj je, kadar je v jami prepih, popolnoma zaprašen. Tako, da komaj vidiš in veliko kašljaš. Zato smo bili kar hvaležni za ravnovesje v temperaturi med zunanjim in notranjim svetom. Rov se zaključí v tako imenovani Rotunda Room. Po navadi smo se v tej dvorani zbrali, nato

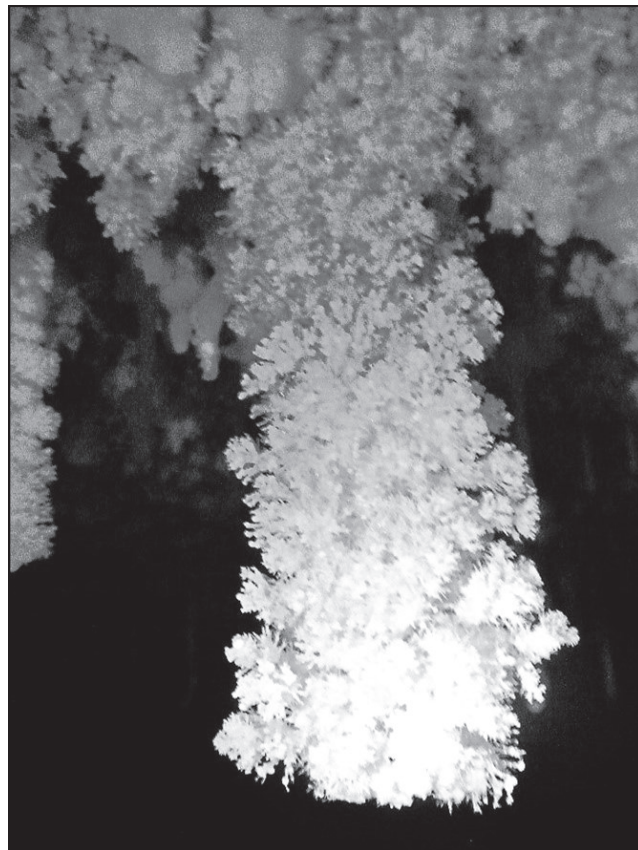
pa smo si razdelili naloge in se razkropili po jami. Jama meri v celoti 47,4 km in je globoka 362 m, zato ji ne manjka raznolikosti. Od vadoznih in freatičnih rogov do brezen, slapov, ogromnih dvoran, peščenih sipin, ozkih rovčkov, velikih rogov – karkoli si zaželiš, v Omegi lahko dobiš. Joe Myre, Evan Thaler in jaz smo po navadi bili ekipa. Joe in Evan sta večinoma noter nosila po 12 kg cementa, jaz pa sem (na srečo) ostala z najmanjšo transportko, tako, da sem imela izgovor za nošenje zgolj petih kilogramov. Kljub prekomerno oteženim transportkam se je vedno dobil prostor tudi za pivo in pristrčnik, da nam niti ob povratku ni bilo dolgčas. No, po zaključenem tednu so bili zgrajeni trije preliv in mašine so uspešno delale. Mi pa smo se utrujeni in zadovoljni vrnili v Arkansas.

Prvi zgrajen preliv in inštalacija instrumentov (Omega, 2014; foto: Katarina Kosič Ficco).

Preteklo je kar nekaj vode in jaz sem se začela premikati proti Virginiji. Prva resnejša jamarska oprava je bila v Zahodno Virginijo, in sicer v jamo Hellhole. Hellhole meri 67,5 km in je globoka 224 m. Vanjo sva se z Mikeom odpravila na pobudo Gilly Elor. Napisala sem resnejša – dejansko je šlo bolj za »turistični« dvodnevni izlet. Jama je prečudovita, z veliko spusti in vzpenjanji po vrvi, kar človek začne resno pogrešati po določenem času v ZDA. No, usoda je želela, da se mi je že po prvi seriji spustov raztrgal škorenj. Mike ga je sicer poskusil popraviti, vendar brez uspeha. Gilly me je potolažila z informacijo, da bomo kmalu dosegli potok, pri katerem imajo ljudje dodatne čevlje, v katere se preobujejo, da ohranijo škornje suhe za nadaljevanje poti. Ko smo prispeli do potoka, so drugi zamenjali obuvale, jaz sem si pa izbrala najudobnejši par All-star tenisk in si jih nadela, ko smo prešli mokri del, ter

pot nadaljevala v njih. Naj omenim, da so mi bile za tri številke prevelike in sem imela na srečo dodatno podlogo v škornjih, ki sem si, da so mi bile teniske »prav«. Dobra stran te podloge je bila tudi, da mi je »ščitila« gležnje pred udarci. Dva kosa vrvice sta poskrbela, da sem lahko podlogo zavezala kot teniske in mi ni bingljala okoli gležnjev. Neprecenljivo.

Ena od prečudovitih formacij (Hellhole, 2014; foto: Gilly Elor).

Kljub pestrosti v gibanju je bila jama Hellhole prekrasna izkušnja. Tabor je bil tako udoben, da bi lahko v njem preživel kar poletne počitnice. Dejansko mi je bilo žal, da z Mikom še nisva bila poročena, saj bi to z veseljem poimenovala za najine (instant) medene tedne. No, romantika je bila vseeno prisotna, ko sva si postlala na mehkem pesku v zavetju dveh balvanov.

Tabor ima celo lasten zalogovnik vode. Aaron Moses je namreč uspel napeljati vodo iz bližnjega potoka do tabora, tako da se moraš po novo zalogo odpraviti zgolj do čebra, ki se neprestano polni. Gilly je izkoristila priliko »turističnega« izleta ter Coreya Hackleyja poprosila, naj nam razkaže kičaste dele jame. Sama nimam dovolj besed za opis krasot, ki smo jih videli. Lahko le rečem, da smo vsi prisotni videli precej kiča v našem jamarskem življenju, vendar smo vsi ostali brez besed pri vsakem novem predelu v Hellhole.

Medtem, ko smo se mi igrali turiste, sta John Harman in Aaron Moses plezala Rainforest Dome ali po naše Kamin deževnega gozda. Drugi dan sta se Mike in Aaron odločila za plezalni podvig v Philosophers dome ali po naše Filozofov kamin. Filozofov kamin ima približno 50 m

premera. Z Gilly sva se odločili, da bova odšli v gornje predele dvorane/kamina in zamenjali eno od vrvi. Filozofov kamin ima namreč več krajših vrvi, po katerih se pride v različne nivoje jame. Medtem, ko je ona žemarila, sem morala čakati v zavetju, saj se je blato kar usipalo dol. Ko sem zaslišala njen »frai« sem odšla do prve vrvi in se začela vzpenjati. Rahlo presenečena, saj mi je omenila, da bi vmes moral biti voz, jaz pa sem prvega videla malo pod pritrdiščem. Priplezam do vrha – začudena, da ne slišim Gilly, jo pokličem. Nič. Zakričim glasneje in tedaj jo bežno zaslišim in komaj vidim rahlo brnenje lučke v daljavi. Zavem se, da se nahajam na popolnoma drugem koncu dvorane. No, kasneje sva se odločili, da načrta ne bova izpeljali in sva se raje posvetili degustiranju brinjevca, ki sem prinesla s seboj. Fantje so plezanje zaključili na višini 118 m. Hellhole ima sicer ogromno število tovrstnih kaminov. Za boljšo predstavo o veličini teh kaminov naj omenim, da meri najvišji plezalni podvig v jami celih 160 m.

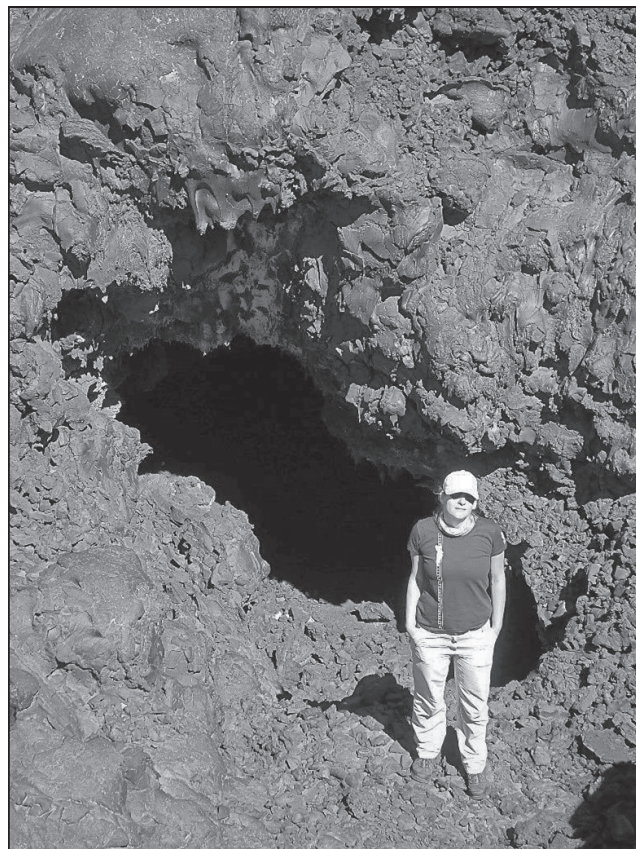

Vhod v Barberry cave (Andrea Futrell) (Barberry cave, 2016; foto: Katarina Kosič Ficco).

Pa nadaljujmo z drugimi jamarskimi podvigi. Po dokončni preselitvi v Virginijo sem se priključila tukajšnjim jamarjem, ki so me prekrasno sprejeli in mi pomagali pri odpravljanju bolečin ob misli na moje jamarje daleč, daleč stran čez lužo. Ponudba okoliških jam (v radiju treh ur vožnje) je precej pestra. Od dolgih, prostornih, suhih; do ozkih, dolgih, blatnih in mokrih; vertikala, horizontala, plezanje, lazenje, skratka, ni da ni. Jama Barberry ima celo vhodno brezno v leseni hiški za shranjevanje jabolk. Jamarji so morali izvrtati nov vhod na drugi posesti, ker jim je lastnica prvotnega vhoda prepovedala vstop. V ZDA moraš namreč vedno imeti dovoljenje lastnika za vstop v jamo ali na posest. Za oris vsega kar ponuja Virginija bi potrebovala še en članek, zato vam raje priporočam obisk, da se prepričate na lastne oči.

Preden se poslovim, bi namenila še par besed jamarjenju na Havajih, ki ponuja lazenje po rovih lave, neaktivne seveda. Čeprav je res, da so ti rovi bolj ali manj vodoravni, premikanje po njih ni mačji kašelj. Lava je namreč precej ostra in krhka, tako, da moraš biti konstantno pozoren na morebitne podore. Poleg tega je priporočljiva uporaba poceni in debelih škornjev, saj ti jih lava poje v roku parih dni. Najhujše pa je plazenje – vsak ožji predel ti zagrabi pajaca in se ne moreš premakniti brez, da bi ga ali strgal ali pa nekako uspel odmakniti izza kamnine. Enako zahtevna je tudi hoja po površju, saj nikoli ne veš ali hodiš nad rovom in se bo strop udril pod tvojimi nogami, ti pa zgrmel v globino, ali se ti bodo tla zgolj izmaknila in boš padel ter se pošteno porezal. Kljub tem oviram je jamarjenje na višini 4000 m v najbolj mrzlih jamah, kar sem jih preizkusila v ZDA (ironično, na tropskem otoku), z razgledom na opustošeno deželo lave definitivno vredno izkušnje.

Za zaključek bi dodala, da seveda velja: povsod je lepo, a najlepše doma. Ni ga čez snežni pohod do Platona in vzdihovanje na štrikih v slovenskih globinah. Vendar, če ne preizkusiš nekaj drugačnega, se tega nikoli resnično ne zaveš. Poleg tega si le s težavo predstavljaš koliko drugačnega in krasnega ponuja svet, če ga ne raziščeš. Nauk zgodbe: bodite v jamah, vendar z zavedanjem, da se te raztezajo čez cel svet.

Domačega društva se pa nikoli ne pozabi. Živel DZRJL! (Katarina Kosič Ficco) (Mauna Loa, 2016; foto: Mike Ficco).